

Vládní návrh

ZÁKON

ze dne..... 2019,

kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 178/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

Změna školského zákona

Čl. I

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění zákona č. 383/2005 Sb., zákona č. 112/2006 Sb., zákona č. 158/2006 Sb., zákona č. 161/2006 Sb., zákona č. 165/2006 Sb., zákona č. 179/2006 Sb., zákona č. 342/2006 Sb., zákona č. 624/2006 Sb., zákona č. 217/2007 Sb., zákona č. 296/2007 Sb., zákona č. 343/2007 Sb., zákona č. 58/2008 Sb., zákona č. 126/2008 Sb., zákona č. 189/2008 Sb., zákona č. 242/2008 Sb., zákona č. 243/2008 Sb., zákona č. 306/2008 Sb., zákona č. 384/2008 Sb., zákona č. 49/2009 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 378/2009 Sb., zákona č. 427/2010 Sb., zákona č. 73/2011 Sb., zákona č. 331/2011 Sb., zákona č. 375/2011 Sb., zákona č. 420/2011 Sb., zákona č. 472/2011 Sb., zákona č. 53/2012 Sb., zákona č. 333/2012 Sb., zákona č. 370/2012 Sb., zákona č. 241/2013 Sb., zákonného opatření Senátu č. 344/2013 Sb., zákona č. 64/2014 Sb., zákona č. 250/2014 Sb., zákona č. 82/2015 Sb., zákona č. 178/2016 Sb., zákona č. 230/2016 Sb., zákona č. 101/2017 Sb., zákona č. 222/2017 Sb., zákona č. 167/2018 Sb. a zákona č. 46/2019 Sb., se mění takto:

1. V § 77 se za větu první vkládá věta „Žák úspěšně vykoná část maturitní zkoušky, pokud úspěšně vykoná všechny povinné zkoušky, ze kterých se tato část skládá.“.
2. § 78 včetně nadpisu zní:

„§ 78

Společná část maturitní zkoušky

(1) Zkušebními předměty společné části maturitní zkoušky jsou

- a) český jazyk a literatura,
- b) cizí jazyk, který si žák zvolí z nabídky stanovené prováděcím právním předpisem; žák může zvolit pouze takový cizí jazyk, který je vyučován ve škole, jíž je žákem, a
- c) matematika.

(2) Společná část maturitní zkoušky se skládá ze zkoušky z českého jazyka a literatury a druhé zkoušky, pro kterou si žák na přihlášce k maturitní zkoušce zvolí jeden ze zkušebních předmětů uvedených v odstavci 1 písm. b) a c).

(3) Zkoušky společné části maturitní zkoušky se konají formou didaktického testu. Didaktickým testem se pro účely tohoto zákona rozumí písemný test, který je jednotně zadáván a centrálně vyhodnocován, a to způsobem a podle kritérií stanovených prováděcím právním předpisem.

(4) Žák se může ve společné části dále přihlásit až ke dvěma nepovinným zkouškám ze zkušebních předmětů podle odstavce 1 písm. b) a c) a ze zkušebního předmětu matematika rozšiřující.“.

3. V § 78a se na konci textu odstavce 1 doplňují slova „; to neplatí pro zkušební předmět matematika rozšiřující“.

4. V § 78a odst. 2 se slova „a dílčí zkoušky“ a slova „konané formou didaktického testu a písemné práce“ zrušují.

5. V § 78a odstavec 3 zní:

„(3) Zkoušky společné části maturitní zkoušky může žák konat, pokud úspěšně ukončil poslední ročník středního vzdělávání.“.

6. V § 78a se odstavec 4 zrušuje.

Dosavadní odstavce 5 a 6 se označují jako odstavce 4 a 5.

7. V § 78a odst. 4 se slova „nebo předsedovi zkušební maturitní komise“ a slova „nebo předseda zkušební maturitní komise“ zrušují.

8. V § 78a se odstavec 5 zrušuje.

9. V § 79 odstavec 1 zní:

„(1) Profilová část maturitní zkoušky se skládá ze zkoušky z českého jazyka a literatury a, pokud si žák ve společné části maturitní zkoušky zvolil cizí jazyk, ze zkoušky z tohoto cizího jazyka, a z dalších 2 nebo 3 povinných zkoušek. Počet dalších povinných zkoušek pro daný obor vzdělání stanoví rámcový vzdělávací program. Ve školách a třídách s vyučovacím jazykem národnostní menšiny je jednou z povinných zkoušek zkouška z jazyka národnostní menšiny.“.

10. V § 79 odst. 4 se za písmeno c) vkládá nové písmeno d), které zní:

„d) písemné práce,“.

Dosavadní písmena d) a e) se označují jako písmena e) a f).

11. V § 79 odst. 4 písm. f) se text „d)“ nahrazuje textem „e)“.

12. V § 79 se za odstavec 4 vkládá nový odstavec 5, který zní:

„(5) Zkoušky z českého jazyka a literatury a z cizího jazyka se konají vždy formou písemné práce a formou ústní zkoušky před zkušební maturitní komisí.“.

Dosavadní odstavce 5 až 7 se označují jako odstavce 6 až 8.

13. V § 79 odst. 7 se za slova „písemné zkoušky“ vkládají slova „a písemné práce“.

14. V § 79 se odstavec 8 zrušuje.

15. V § 80 odst. 3 písm. d) se slova „s výjimkou dílčích zkoušek konaných formou ústní,“ zrušují.

16. V § 80 odst. 3 písm. e) a g) a v § 80 odst. 5 písm. d) se slova „, komisaře nebo hodnotitele“ nahrazují slovy „, nebo komisaře“.
17. V § 80 odst. 3 písm. h) se slova „,hodnotitele písemných prací a“ zrušují.
18. V § 80 odst. 3 písm. j) se slova „, zadavatele a hodnotitele“ nahrazují slovy „,a zadavatele“.
19. V § 80a odst. 1 se slova „,Dílčí zkouška konaná ústní formou a zkoušky“ nahrazují slovem „,Zkoušky“, věta třetí se nahrazuje větou „,Předsedou zkušební maturitní komise může být ten, kdo má odbornou kvalifikaci učitele všeobecně-vzdělávacích předmětů nebo učitele odborných předmětů střední školy a vykonával přímou pedagogickou činnost nejméně 5 let.“ a věta poslední se nahrazuje větou „,Na zkušební maturitní komisi, včetně zkušební maturitní komise při konání písemné práce, se vztahují ustanovení § 74 odst. 6 až 10 s výjimkou § 74 odst. 8 písm. a) obdobně.“.
20. V § 80a odst. 3 a 4 se slova „, s výjimkou dílčích zkoušek konaných ústní formou“ zrušují.
21. V § 80a odst. 4 se slova „, s výjimkou dílčích zkoušek konaných ústní formou,“ zrušují.
22. V § 80a se odstavec 5 zrušuje.
Dosavadní odstavec 6 se označuje jako odstavec 5.
23. V § 80a odst. 5 se slova „,Hodnotitelem pro daný zkušební předmět, komisařem“ nahrazují slovem „,Komisařem“.
24. V § 80b odst. 2 písm. b) a d) se slova „,a dílčích zkoušek“ zrušují.
25. V § 81 odst. 1 se slova „,dílčí zkoušky konané formou didaktického testu a písemné práce“ nahrazují slovy „,zkoušky společné části maturitní zkoušky“.
26. V § 81 odstavec 6 zní:
„(6) Žák, který již získal střední vzdělání s maturitní zkouškou vykonáním maturitní zkoušky podle tohoto zákona nebo podle předchozích právních předpisů, na svou žádost nekoná společnou část maturitní zkoušky a písemnou zkoušku a ústní zkoušku z českého jazyka a literatury a z cizího jazyka v profilové části maturitní zkoušky. Ředitel školy může žákovi podle věty první na jeho žádost uznat další zkoušku profilové části maturitní zkoušky, pokud je obsahově srovnatelná se zkouškou profilové části v dané škole.“.
27. V § 81 se za odstavec 6 vkládá nový odstavec 7, který zní:
„(7) Pokud žák koná v profilové části maturitní zkoušky alespoň 4 povinné zkoušky, může ředitel školy stanovit, že za podmínek stanovených prováděcím právním předpisem lze 1 povinnou zkoušku profilové části maturitní zkoušky konanou z cizího jazyka nahradit výsledkem úspěšně vykonané standardizované zkoušky z tohoto cizího jazyka doložené jazykovým certifikátem. Totéž může ředitel stanovit za podmínek stanovených prováděcím právním předpisem pro 1 nepovinnou zkoušku profilové části maturitní zkoušky.“.
- Dosavadní odstavce 7 až 11 se označují jako odstavce 8 až 12.
28. V § 81 odst. 10 se za slovo „,společné“ vkládají slova „,i profilové“.
29. V § 81 odst. 12 písm. a) se slova „,dílčí zkoušky společné části maturitní zkoušky konané formou písemné práce a“ zrušují.

30. V § 81 odst. 12 písm. b) se slovo „, hodnotitele“ a slova „,hodnotitelů a“ zrušují a slova „, komisařů a hodnotitelů písemných prací“ se nahrazují slovy „,a komisařů“.
31. V § 82 odst. 1 písm. b) se slovo „,dílčí“ a slova „,konané formou didaktického testu“ zrušují.
32. V § 82 odst. 1 závěrečné části ustanovení se slova „,dílčí zkoušky společné části maturitní zkoušky konané formou písemné práce a“ zrušují.
33. V § 82 odst. 2 se slova „,konanou formou didaktického testu“ zrušují.
34. V § 82 odst. 3 se slovo „,dílčích“ a slovo „,dílčí“ zrušují.
35. V § 113 odst. 3 písm. c) bodě 1 se slova „,předsedu jmenuje v případech podle odstavce 2 písm. a) ředitel Centra, v případech podle odstavce 2 písm. b) je“ zrušují a za slovo „,předsedou“ se vkládá slovo „,je“.
36. V § 113 odst. 4 se slovo „, kterou“ nahrazuje slovy „,nebo v místě, které“ a za slova „,řediteli školy“ se vkládají slova „,nebo, nekoná-li se zkouška ve škole, zadavateli“.
37. V § 161 odst. 2 se za slova „,počtu žáků ve třídě“ a slova „,počtu žáků v ročníku“ vkládají slova „,nebo na školu v závislosti na její struktuře“ a na konci odstavce se doplňuje věta „,Vláda dále může nařízením stanovit pro základní školy, střední školy a konzervatoře zřizované krajem, obcí nebo svazkem obcí maximální počet hodin další přímé pedagogické činnosti financovaný ze státního rozpočtu na školu v závislosti na její struktuře včetně určení pedagogických pracovníků, kteří tyto činnosti vykonávají.“.
38. V § 161c odst. 2 písm. c) se slovo „,organizační“ zrušuje a za slovo „,struktuře“ se vkládají slova „,včetně určení pedagogických pracovníků, kteří tyto činnosti vykonávají“,.
39. V § 172 odst. 5 se slova „,a přezkoumání průběhu a výsledku dílčí zkoušky konané formou písemné práce a ústní formou“ zrušují.
40. V § 183c úvodní části ustanovení se za slovo „,Údaje“ vkládají slova „,získané při ověřování předpokladů uchazeče ke vzdělávání podle § 60b, při zjišťování jeho výsledků a při přípravě k němu, údaje“.
41. V § 183c se písmena b) a c) se zrušují.
Dosavadní písmena d) a e) se označují jako písmena b) a c).
42. V § 184 odst. 2 se čárka za slovy „,maturitní komise“ nahrazuje slovem „,a“, slova „,a hodnotitele písemné práce“ se zrušují a věta druhá se nahrazuje větou „,Odměnu, s výjimkou odměny komisaře, kterou poskytuje Centrum, poskytuje právnická osoba vykonávající činnost školy.“.

Čl. II

Přechodné ustanovení

Má-li žák, který podal přihlášku k maturitní zkoušce do 25. června 2020 a úspěšně ukončil poslední ročník středního vzdělávání s maturitní zkouškou do 30. září 2020, právo konat opravnou zkoušku dílčí zkoušky konané formou písemné práce nebo ústní formou ze zkušebního předmětu český jazyk a literatura nebo cizí jazyk, nebo má-li právo konat náhradní zkoušku takové dílčí zkoušky, koná opravnou nebo náhradní zkoušku v profilové

části maturitní zkoušky podle zákona č. 561/2004 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

ČÁST DRUHÁ

Změna zákona, kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

Čl. III

Zákon č. 178/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, ve znění zákona č. 101/2017 Sb. a zákona č. 167/2018 Sb., se mění takto:

1. V části první čl. I se body 41, 42, a 45 zrušují.
2. V části první čl. II se bod 2 zrušuje.
3. V části třetí čl. IV se slova „ustanovení bodů 9 a 14“ nahrazují slovy „a ustanovení bodů 9 a 14“ a slova „, a ustanovení čl. I bodů 41, 42 a 45, která nabývají účinnosti dnem 1. listopadu 2020“ se zrušují.

ČÁST TŘETÍ

ZRUŠOVACÍ USTANOVENÍ

Čl. IV

Zrušují se:

1. Nařízení vlády č. 445/2016 Sb., o stanovení oborů vzdělání, v nichž je matematika zkušebním předmětem společné části maturitní zkoušky.
2. Nařízení vlády č. 71/2017 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 445/2016 Sb., o stanovení oborů vzdělání, v nichž je matematika zkušebním předmětem společné části maturitní zkoušky.

ČÁST ČTVRTÁ

ÚČINNOST

Čl. V

1. Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. října 2020, s výjimkou ustanovení části první čl. I bodů 40 a 41, které nabývají účinnosti patnáctým dnem po jeho vyhlášení.
2. Ustanovení části první čl. I bodu 3 pozbývá platnosti dnem 30. září 2025.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

I. OBECNÁ ČÁST

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 178/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů. Důvodem předložení je změna způsobu ukončování středního vzdělávání maturitní zkouškou.

1. Zhodnocení platného právního stavu

1.1. Písemné práce a ústní zkoušky společné části maturitní zkoušky

Zkušební předměty český jazyk a literatura a cizí jazyk společné části maturitní zkoušky se skládají z dílčích zkoušek konaných formou didaktického testu, písemné práce a ústní formou před zkušební maturitní komisí. Vyhodnocování písemných prací společné části MZ v těchto zkušebních předmětech v současnosti zajišťuje Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání (dále také „Centrum“ nebo „CZVV“) prostřednictvím anonymizovaných externích centrálních hodnotitelů. Ústní zkoušky jsou hodnoceny hodnotiteli s odbornou přípravou zajištěnou CZVV.

1.2. Zkouška ze zkušebního předmětu matematika ve společné části MZ

V současnosti žák ve společné části maturitní zkoušky (dále také „MZ“) skládá 2 povinné zkoušky: 1. český jazyk a literatura, 2. volba mezi cizím jazykem a matematikou. Ve společné části tak část žáků koná jako druhou povinnou zkoušku pouze zkoušku z cizího jazyka (přes 70 % maturantů), další část pouze z matematiky.

Zákon č. 178/2016 Sb., který novelizoval školský zákon, zakotvil od jarního zkušebního období 2021 povinnost konání 3 zkoušek společné části MZ (z českého jazyka a literatury, cizího jazyka i matematiky) v oborech vzdělání, které budou stanoveny v prováděcím nařízení vlády. Tato povinnost byla nařízením vlády č. 445/2016 Sb., o stanovení oborů vzdělání, v nichž je matematika zkušebním předmětem společné části maturitní zkoušky, ve znění nařízení vlády č. 71/2017 Sb. od jarního zkušebního období 2021 omezena na žáky oborů vzdělání gymnázium a lyceum. Žáci ostatních oborů středního vzdělání s maturitní zkouškou podle tohoto nařízení vlády budou uvedené 3 povinné zkoušky společné části MZ konat až od jarního zkušebního období 2022, tedy o rok později. Žáci oborů vzdělání uměleckých, zdravotnických a oborů vzdělání Sociální činnost s ohledem na specifika daných oborů budou maturovat pouze z 2 předmětů společné části MZ, a to z českého jazyka a literatury a cizího jazyka.

V jarním a podzimním zkušebním období 2021 budou prvomaturanti s výjimkou žáků gymnázií a lyceí mít povinnost pouze 2 zkoušek společné části MZ, a to z českého jazyka a literatury a z cizího jazyka, nicméně bez možnosti volby zkoušky z matematiky.

1.3. Matematika+

Od roku 2014 se formou pokusného ověřování podle § 171 školského zákona uskutečňuje výběrová zkouška Matematika+, jejíž výsledek zohledňují v kritériích přijímacího řízení mnohé vysoké školy v ČR. Pro jarní zkušební období 2019 se k ní přihlásilo cca 3 200 uchazečů. Pokusné ověřování bude ukončeno v roce 2020. Tato zkouška v současnosti není ukotvena v právních předpisech.

V podrobnostech se odkazuje na závěrečnou zprávu z hodnocení dopadů regulace (RIA).

2. Odůvodnění hlavních principů navrhované právní úpravy, včetně dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen

2.1. Písemné práce a ústní zkoušky společné části MZ a hodnocení MZ

Od školního roku 2020/2021 (tj. od jarního zkušební období 2021) dochází k omezení zkoušek společné části MZ pouze na didaktické testy a k převedení písemných prací a ústních zkoušek společné části MZ do profilové části MZ, přitom pro všechny obory vzdělání ukončené maturitní zkouškou bez rozdílu budou v roce 2021 povinné pouze 2 zkoušky (1. český jazyk a literatura, 2. volba žáka mezi cizím jazykem a matematikou).

Aby žák u maturitní zkoušky uspěl, musí úspěšně vykonat obě části maturitní zkoušky – jak společnou část, tak i profilovou část. Hodnocení didaktických testů společné části MZ je zvažováno ve dvou variantách. První možností je, že hodnocení didaktických testů bude probíhat na škále USPĚL/NEUSPĚL, tj. budou mít základní vypovídací hodnotu, zda žák dosáhl centrálně stanovené hranice úspěšnosti. Konkrétní bodové (procentní) hodnocení bude uvedeno pouze v protokolu o výsledcích didaktických testů žáka. Profilová část pak bude hodnocena standardně stupni prospěchu. Druhou možností je hodnocení didaktických testů samostatným stupněm prospěchu dle centrálních kritérií.

Způsob hodnocení MZ bude upraven v prováděcím právním předpisu, kterým je vyhláška č. 177/2009 Sb., o bližších podmínkách ukončování vzdělávání ve středních školách maturitní zkouškou, ve znění pozdějších předpisů.

2.2. Zkouška ze zkušebního předmětu matematika ve společné části MZ

Dále se navrhuje zrušení 3 povinných zkoušek společné části MZ (1. český jazyk a literatura, 2. cizí jazyk, 3. matematika), které byly zavedeny zákonem č. 178/2016 Sb.

Ačkoliv MŠMT realizovalo před předpokládanou povinnou maturitní zkouškou z matematiky rozsáhlé aktivity na podporu matematického vzdělávání, panuje zásadní riziko, že značná část žáků nemá dostatečné znalosti matematiky, aby úspěšně vykonali maturitní zkoušku z tohoto zkušební předmětu. Zvýšené množství neúspěšných absolventů středních škol pak představuje následné dopady jak zpětně do školství, tak do trhu práce a sociální oblasti.

Předkladatel v souladu s usnesením vlády České republiky ze dne 19. 12. 2016 č. 1156, předložil vládě Zprávu o náběhu zkoušky z matematiky jako povinné zkoušky společné části

maturitní zkoušky. Následně v důsledku projednání této zprávy vládou bylo zásadně rozšířeno nařízení vlády č. 445/2016 Sb. o většinu oborů vzdělání středních odborných škol (nařízením vlády č. 71/2017 Sb.).

V této zprávě Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen MŠMT⁴) shrnulo kroky na podporu matematického vzdělávání, které před prvním rokem této povinnosti realizuje. Mezi ty kroky, kterými mohlo MŠMT ovlivnit kvalitu vzdělávání ze své pozice, patří následující:

a) Podpora zvýšené míry dělení vyučovacích hodin matematiky – v rámci reformy financování regionálního školství byla nastavena nová pravidla, která legislativně zakotvují možnost zvýšené míry dělení vyučovacích hodin matematiky. Tato reforma však byla dne 29. 6. 2018 Poslaneckou sněmovnou o rok odložena, má tedy účinnost až od 1. 1. 2020. Důvodem rozložení reformy do dvou let byly zejména požadavky ředitelů škol, kteří chtěli mít možnost postupného náběhu nového způsobu financování. Proto zatím nebylo možné v dostatečné míře využít zvýšenou míru dělení vyučovacích hodin.

b) Revize rámcových vzdělávacích programů – proces zásadní revize rámcových vzdělávacích programů (dále tak „RVP“) byl pozastaven, tento by měl navazovat na strategické cíle, které budou formulované v aktuálně připravované Strategii vzdělávací politiky ČR do roku 2030+. Ta poskytne základ pro další směřování revizí. Toto bylo avizováno již na konferenci Strategie 2030 v Národní technické knihovně v únoru 2019. Národní ústav pro vzdělávání v současné době pracuje na analytických studiích a dalších podkladech. Dílčí revize pokračují dál. Odhadem by zásadní práce na revizích měly pokračovat opět v roce 2020, tento proces však musí pokračovat navázáním na připravované priority vzdělávání v rámci Strategie vzdělávání do roku 2030+.

Nejen výuka matematiky, ale i celkové nové pojetí vzdělávání na středních školách přispěje k vyšší uplatnitelnosti matematiky v běžném životě a praxi nejen při studiu na vyšší nebo vysoké škole. Revizemi RVP bude zajištěna taková výuka a obsah, které přispějí k získání dostatečných a důkladně procvičených znalostí žáků ze základních škol tak, aby je byli schopni aplikovat i do středoškolského vzdělávání.

Pokud jde o dostatečný počet hodin matematického vzdělání v RVP, pak všem oborům, které jsou zařazeny do nařízení vlády, byla opatření pana ministra a paní ministryně navýšena minimální dotace hodin za celou dobu středoškolského studia na 10 hodin, která odpovídá náročnosti katalogu požadavků na zkoušku z matematiky v rámci společné části maturitní zkoušky.

c) Další vzdělávání pedagogických pracovníků a programy k podpoře výuky matematiky v krajských pracovištích NIDV – školení na krajských pracovištích Národního institutu pro další vzdělávání probíhají průběžně, zejména v množství dle zájemců. Jde zejména o semináře v rezortním projektu CISCOP pro učitele matematiky ZŠ a SŠ (semináře Matematika ve světle výsledků maturitní zkoušky a Matematika pro život, Podpora výuky přírodních věd na základních a středních školách, SCIENTIX – Inovativní trendy a přístupy pro výuku přírodovědných předmětů nebo Matematika v běžném životě), dále pak semináře v rezortním úkolu

Podpora výuky matematiky v základních školách pro učitele matematiky ZŠ a SŠ. Pro příklad uvádíme, že semináře Matematika pro život – střední školy se v roce 2018 zúčastnilo 181 učitelů, semináře Matematika pro život – základní školy se v roce 2018 zúčastnilo 210 učitelů.

Nutno ovšem říci, že na tato školení se většinou hlásí aktivní učitelé, kteří chtějí svůj již kvalitní způsob výuky ještě zdokonalit. MŠMT společně s NIDV musí vytvořit takové podmínky, které by učitele i ředitele škol motivovalo ke zvýšení zájmu o další vzdělávání.

d) Metodické kabinety v území v rámci projektu SYPO (dále také „MK“)

Metodické kabinety, které vznikají v rámci projektu Systém podpory profesního rozvoje učitelů a ředitelů (dále jen „SYPO“), vytvoří prostor pro odborný růst a profesní rozvoj pedagogických pracovníků a zároveň zajistí systematický a koordinovaný rozvoj předmětových didaktik na úrovni jednotlivých krajů a oblastí s využitím stávajících struktur, tzv. předmětových komisí a metodických sdružení, která fungují ve školách. Metodické kabinety jsou navrženy jako otevřená platforma reflektující možnost mezioborové spolupráce s důrazem na jejich začlenění do struktury podpory pedagogických pracovníků.

Metodické kabinety jsou navrženy jako strukturované profesní společenství učitelů všeobecně vzdělávacích předmětů, které vytváří prostor pro jejich kontinuální odborný profesní rozvoj a zároveň zajišťuje koordinovanou aplikaci inovací v oblasti předmětových didaktik. Metodické kabinety budou platformou, která od národní, přes krajskou až po oblastní úroveň podpoří činnost jednotlivých učitelů i předmětových komisí a metodických sdružení, která fungují na školách.

Kabinety sdružují v řídicích orgánech reprezentanty z oblasti vzdělávací praxe, z oblasti revizí kurikula a z oblasti oborových didaktik na fakultách připravujících učitele. Tím se nabízí příležitost ke vzájemné spolupráci těchto složek řešit jeden z klíčových problémů kvality výuky: nesoulad mezi nároky kurikula a požadavky na podnětnost a přitažlivost výuky pro žáky.

Na národní úrovni prozatím vznikly MK pro 3 pilotované vzdělávací oblasti (MAT, IKT a ČJL). V roce 2019 proběhla 2 kolokvia, další 2 jsou ještě plánována. MK na krajské úrovni měly před prázdninami ustavující zasedání v 6 krajích, v 8 krajích budou pokračovat po prázdninách, tj. do konce roku 2019. Projekt, v rámci kterého bude postupně ustanoveno 14 metodických kabinetů, pokračuje až do roku 2022.

Projektem SYPO je nastavována nová platforma podpory pedagogických pracovníků, v současné době jde o přípravu této platformy, která nemohla ještě plošně podporu pedagogických pracovníků zasáhnout. Více je na odkazu <http://www.projektsypo.cz/>.

e) Podporu nejohroženější skupiny žáků maturitních oborů vzdělání – pokusné ověřování tzv. modelu L + H (tj. zakončování studia ve 3. ročníku závěrečnou zkouškou a zároveň ve 4. ročníku maturitní zkouškou) stále probíhá a je zájem ze stran žáků i škol jej realizovat, na školách se pokusné ověřování rozšiřuje o nabídku dalších podpořených oborů vzdělání, viz <http://www.msmt.cz/vzdelavani/stredni-vzdelavani/dodatek-k-pokusnemu-overovani-oboru-ve-kterych-lze-dosahnout>.

Přes veškeré kroky učiněné předkladatelem ke zvýšení znalostí žáků v matematice však

panuje u maturitní zkoušky z tohoto zkušebního předmětu značná neúspěšnost, a to zejména v aplikačních úlohách založených na logickém myšlení. Neúspěšnost je značná, i když doposud se jedná o maturitní zkoušku na základě výběru žáka, což předpokládá zásadní zvýšení její neúspěšnosti, pokud ji budou povinně skládat prakticky všichni žáci maturitních oborů středního vzdělání. Proto je dle předkladatele nejprve třeba dále pokračovat v systémové proměně výuky matematiky zvyšováním matematických kompetencí a schopností žáků, tedy posílení upevňování výuky, jejího procvičování a aplikaci úloh, aby žáci byli schopni používat matematiku v praxi i běžném životě, tedy nikoliv se ji pouze krátkodobě naučit a dále již příliš nepoužívat, jak ukazuje zpráva České školní inspekce.

Dostatečnost kroků MŠMT pro úspěšnost maturantů v matematice je taktéž podmíněna a vázána nedostatkem učitelů matematiky, i když byly ze strany MŠMT poskytnuty podpůrné nástroje pro nárůst pedagogických pracovníků ve školství, jejich velké množství, které umí učit matematiku, se ze školského systému vytrácí a učitelů matematiky je nedostatečný počet pro zajištění odpovídající přípravy všech žáků středních škol s maturitní zkouškou od roku 2022 plně z tohoto předmětu maturovat ve společné části MZ.

Na následujících tabulkách jsou údaje zpracované odborem školské statistiky, analýz a informační strategie MŠMT v rámci Mimořádného šetření ke stavu zajištění výuky učitelů v mateřských školách, základních školách, středních školách a vyšších odborných školách, kterého se zúčastnilo 99,9 % všech škol v únoru 2019, které popsané skutečnosti dokládají.

Tabulka 90 – Úvazky a PPČ v členění podle kvalifikovanosti a aprobovanosti výuky – Matematika – SŠ

Území	Učitelé splňující podmínky kvalifikace (A = aprobovaná, N = neaprobovaná, X = netýká se)										Učitelé nespĺňující podmínky kvalifikace			
	Úvazky					PPČ					Úvazky		PPČ	
	Celkem	v tom z pohledu aproboace				Celkem	v tom z pohledu aproboace				Celkem	jako proc.	Celkem	jako proc.
A		podíl A na A + N	N	X	A		podíl A na A + N	N	X					
Hlavní město Praha	439,1	427,1	97,3 %	12,0	0,0	8 667,8	8 412,3	97,1 %	255,5	0,0	20,4	4,4 %	431,0	4,7 %
Středočeský kraj	260,8	242,5	93,0 %	18,3	0,0	5 089,2	4 724,7	92,8 %	364,5	0,0	8,3	3,1 %	157,2	3,0 %
Jihočeský kraj	184,7	177,6	96,2 %	7,1	0,0	3 651,9	3 523,9	96,5 %	128,0	0,0	1,6	0,8 %	31,0	0,8 %
Plzeňský kraj	146,1	142,1	97,2 %	4,0	0,0	2 809,4	2 724,9	97,0 %	84,5	0,0	2,0	1,4 %	44,5	1,6 %
Karlovarský kraj	71,5	65,1	91,1 %	6,4	0,0	1 346,0	1 242,0	92,3 %	104,0	0,0	1,0	1,4 %	20,0	1,5 %
Ústecký kraj	194,6	177,9	91,4 %	16,7	0,0	3 772,8	3 429,0	90,9 %	343,8	0,0	7,8	3,8 %	167,0	4,2 %
Liberecký kraj	96,3	90,5	94,0 %	5,8	0,0	1 989,3	1 864,3	93,7 %	125,0	0,0	1,1	1,2 %	24,5	1,2 %
Královéhradecký kraj	160,1	148,6	92,8 %	11,5	0,0	3 112,2	2 883,7	92,7 %	228,5	0,0	0,5	0,3 %	12,0	0,4 %
Pardubický kraj	141,8	137,8	97,2 %	4,0	0,0	2 750,1	2 663,1	96,8 %	87,0	0,0	0,3	0,2 %	6,0	0,2 %
Kraj Vysočina	136,8	129,9	94,9 %	7,0	0,0	2 648,8	2 513,8	94,9 %	135,0	0,0	1,2	0,9 %	27,0	1,0 %
Jihomoravský kraj	311,9	302,4	97,0 %	9,5	0,0	6 098,8	5 910,5	96,9 %	188,3	0,0	3,1	1,0 %	49,0	0,8 %
Olomoucký kraj	181,0	178,8	98,8 %	2,2	0,0	3 489,6	3 436,6	98,5 %	53,0	0,0	1,4	0,8 %	30,0	0,9 %
Zlínský kraj	159,0	154,6	97,2 %	4,4	0,0	3 155,4	3 067,9	97,2 %	87,5	0,0	0,3	0,2 %	6,0	0,2 %
Moravskoslezský kraj	304,4	291,9	95,9 %	12,5	0,0	5 796,4	5 550,4	95,8 %	246,0	0,0	0,9	0,3 %	18,5	0,3 %
ČR	2 788,1	2 666,6	95,6 %	121,5	0,0	54 377,4	51 946,9	95,5 %	2 430,6	0,0	49,8	1,8 %	1 023,7	1,8 %

Tabulka 91 – Potřeby škol a jejich hodnocení situace na trhu práce – Matematika – SŠ

Území	Počet poptávajících škol		Rozsah PPČ spojený s potřebou nových učitelů		Orientační vyjádření výše úvazků (kumulace)			Trh práce 7+ měsíců
	Celkem	z toho (I) od šk. roku 2019/2020	Celkem	z toho (I) od šk. roku 2019/2020	Koeficient	Celkem	z toho (I) od šk. roku 2019/2020	
Hlavní město Praha	61	42	1 031,9	740,8	21	49,1	35,3	74,6 %
Středočeský kraj	56	32	914,5	412,5		43,5	19,6	78,0 %
Jihočeský kraj	22	11	442,0	238,0		21,0	11,3	55,0 %
Plzeňský kraj	17	9	323,2	187,0		15,4	8,9	82,4 %
Karlovarský kraj	10	4	265,5	75,0		12,6	3,6	88,9 %
Ústecký kraj	31	16	608,0	257,0		29,0	12,2	83,9 %
Liberecký kraj	14	7	231,0	160,0		11,0	7,6	92,3 %
Královéhradecký kraj	19	10	419,0	220,0		20,0	10,5	83,3 %
Pardubický kraj	16	8	289,0	136,0		13,8	6,5	75,0 %
Kraj Vysočina	10	7	232,0	159,0		11,0	7,6	55,6 %
Jihomoravský kraj	29	22	378,7	289,7		18,0	13,8	44,8 %
Olomoucký kraj	16	6	286,0	95,0		13,6	4,5	42,9 %
Zlínský kraj	11	5	139,0	61,0		6,6	2,9	40,0 %
Moravskoslezský kraj	26	17	414,0	266,0		19,7	12,7	50,0 %
ČR	338	196	5 973,8	3 297,0		284,5	157,0	69,2 %

2.3. Matematika rozšiřující

Od školního roku 2020/2021 (tj. od jarního zkušební období 2021) se dále zavádí nová nepovinná zkouška společné části MZ s názvem „Matematika rozšiřující“, která nahradí pokusné ověřování Matematiky+.

V podrobnostech se odkazuje na závěrečnou zprávu z hodnocení dopadů regulace (RIA).

Navrhovaný zákon nemá žádné dopady ve vztahu k zákazu diskriminace a rovněž se nijak netýká rovnosti mužů a žen, neboť mezi nimi nijak nerozlišuje.

3. Vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy

3.1. Písemné práce a ústní zkoušky společné části MZ

Stávající podoba maturitní zkoušky neodpovídá postupující odborné profilaci v oblasti středního vzdělávání. Postrádá navázání hodnocení písemných prací i ústních zkoušek na dvoustupňové kurikulum a nedostatečně reflektuje zaměření vzdělávání a maturitní zkoušky dle potřeb trhu práce pro absolventy zejména odborných škol. Centrální zadávání písemných prací nemůže reflektovat specifika a zaměření školních vzdělávacích programů, včetně stanovení jejich jednotné metodiky.

Navrhované změny jsou nezbytné taktéž z důvodu posílení vztahu hodnotící učitel – žák; učitel bude mít možnost žákovi podrobně vysvětlit hodnocení, zodpovědět případné dotazy; reaguje se tak mj. na kritiku části laické i odborné veřejnosti, že písemné práce jsou hodnoceny anonymně bez znalosti specifík písemného projevu dotyčného žáka v průběhu středního vzdělávání. Dále se posílí pravomoci a odpovědnosti pedagogických pracovníků (ředitelů škol, opravovatelů písemných prací, předsedů zkušebních maturitních komisí) za nastavení a dodržování kritérií hodnocení písemných prací a ústních zkoušek z českého jazyka a literatury a cizího jazyka. Zároveň dojde ke snížení administrativní zátěže škol, navíc se žáci hodnocení dozví dříve než nyní.

3.2. Zkouška ze zkušební předmětu matematika ve společné části MZ

MŠMT považuje matematiku za stěžejně důležitou pro žáky i absolventy škol, a to zejména její užitečnost v reálném osobním i profesním životě. Přes veškeré kroky ke zvýšení znalostí žáků v matematice, které MŠMT učinilo, se po porovnání výsledků maturitní zkoušky z matematiky u vybraných úloh ukazuje, že největší neúspěšnost je u úloh z tzv. aplikované matematiky, kde mají žáci prokázat logické myšlení a schopnost aplikovat matematiku na každodenní situace, tedy matematiky posilující logické myšlení.

Níže jsou uvedeny typy úloh, které žákům dělají u maturitní zkoušky z matematiky větší problémy. Uvedená zdrojová data jsou CZVV.

- Těžší úlohy náročnějšího učiva, často i přes vyšší náročnost však rutinní,
- obecně slovní úlohy, kde se má výsledek vyjádřit prostřednictvím neznámé,
- obecně úlohy, které nejsou naprosto rutinní, resp. si žáci napřed musí úlohu pozorně přečíst, zanalyzovat, jaký matematický aparát mají použít a následně úlohu vyřešit, eventuálně musí úlohu řešit ve více krocích. Jedná se zejména o „aplikační“ úlohy, které ale žákům dělají poměrně velké problémy. Velmi často jde o úlohy na výpočet procent, o trojčlenku, soustavu rovnic, apod.,
- úlohy na výpočet povrchu či objemu těles, u kterých se např. nezapočítává podstava, nebo jsou jiným způsobem ne zcela typické.

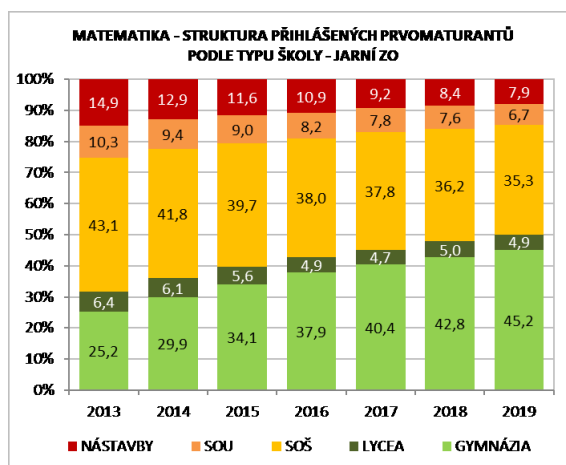
3.2.1 Volba zkoušky ze zkušebního předmětu matematika ve společné části MZ. Uvedená zdrojová data jsou CZVV.

Od roku 2013, kdy si matematiku jako předmět 2. povinné zkoušky společné části maturitní zkoušky, volilo 39,1 % prvomaturantů, klesl podíl volby tohoto předmětu u prvomaturantů na 21,4 %.

Zároveň klesají i celkové počty žáků volících si matematiku jako předmět 2. zkoušky společné části MZ – od roku 2013, kdy se ke zkoušce z matematiky přihlásilo 34,3 tis. prvomaturantů, jejich počet do roku 2019 poklesl na méně než polovinu - 14,5 tis. Na tomto poklesu má podíl nejen pokles demografické křivky, ale velkou měrou i snížení zájmu o zkoušku z matematiky.

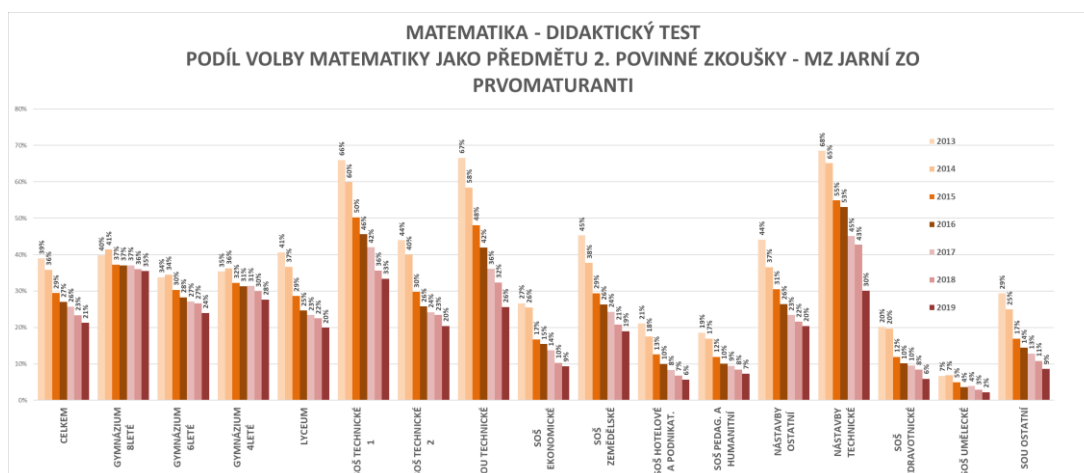
Zároveň se mění struktura přihlášených k maturitní zkoušce z matematiky – zvyšuje se podíl gymnazistů na celkovém počtu přihlášených ke zkoušce z matematiky (z 25,2 % v roce 2013 na 45,2 % v roce 2019) a snižuje se podíl prvomaturantů z odborných škol (z 43,1 % všech volících si matematiku v roce 2013 na 35,3 % v roce 2019).

Nadprůměrný podíl volby matematiky v roce 2019 (oproti celorepublikovému průměru) je kromě gymnázií (27,9–35,8 % žáků hlásících se ke 2. zkoušce společné části MZ) pouze u technických středních škol – středních odborných škol (dále jen „SOŠ“) 33,4 %, středních odborných učilišť (dále jen „SOU“) technických (25,6 %) a technických nástaveb (25,6 %).

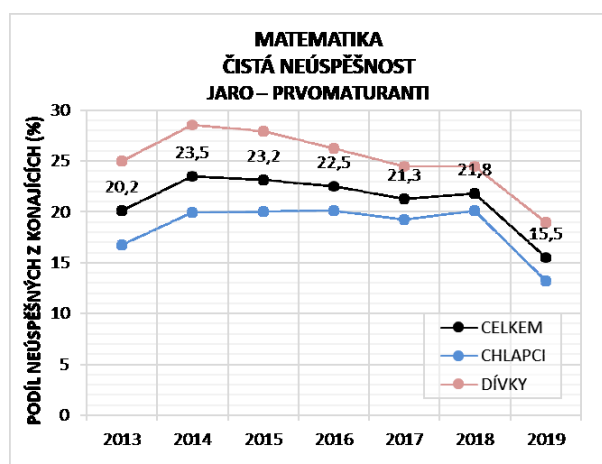

u technických středních škol – středních odborných škol (dále jen „SOŠ“) 33,4 %, středních odborných učilišť (dále jen „SOU“) technických (25,6 %) a technických nástaveb (25,6 %).

Z pohledu oborových skupiny se snižuje podíl volby matematiky jako 2. povinné zkoušky společné části MZ ve všech oborových skupinách. K nejmenšímu poklesu dochází na čtyřletých gymnáziích. Největší pokles podílu volby matematiky byl od roku 2013 zaznamenán na SOŠ hotelových a podnikatelských, netechnických SOU, SOŠ zdravotnických, SOŠ ekonomických a SOŠ uměleckých, tedy na školách, kde je v celém sledovaném období celkově nižší podíl volby matematiky jako předmětu 2. povinné zkoušky společné části MZ, viz graf níže.

3.2.2 Neúspěšnost u MZ z matematiky v jarním a podzimním zkušebním období

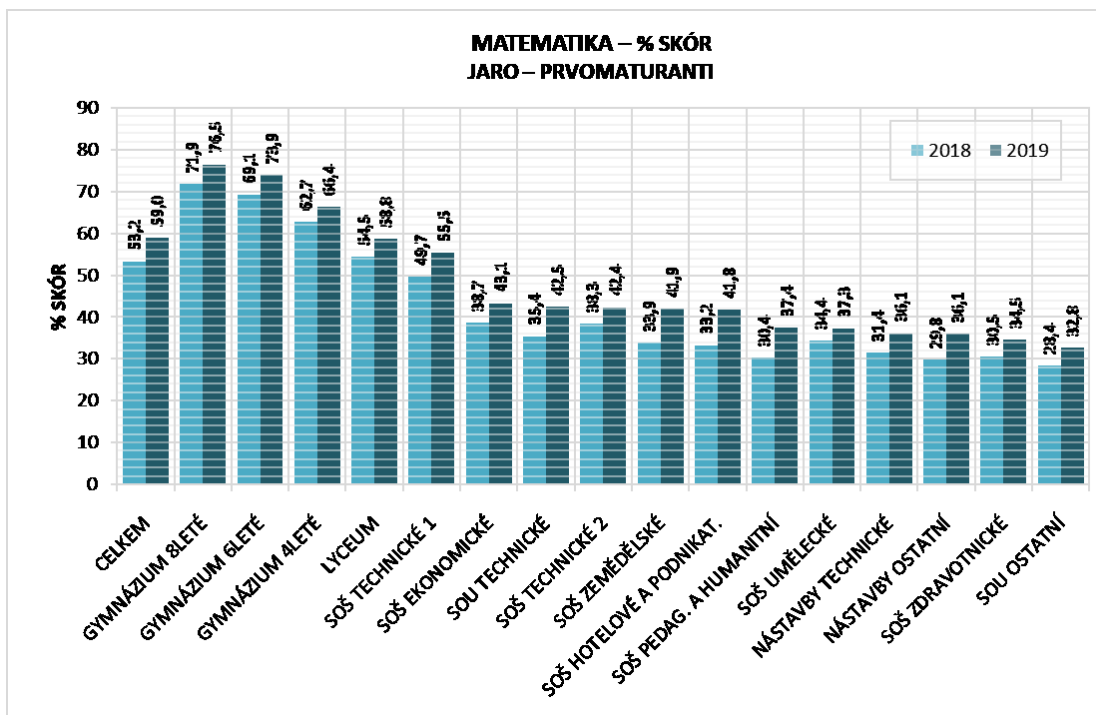

Zkoušku z matematiky konalo v jarním zkušebním období 2019 celkem 13,6 tis. prvomaturantů. Čistá neúspěšnost činila 15,5 %, což je z celého sledovaného období vůbec nejméně a meziroční pokles činil 6,3 procentního bodu. Za poklesem podílu neúspěšných může stát jednak navýšení času pro řešení didaktického testu a pak také změna oborové struktury ve smyslu růstu podílu gymnazistů, kteří od matematiky neodcházejí v takové míře, jako je tomu u ostatních typů škol.

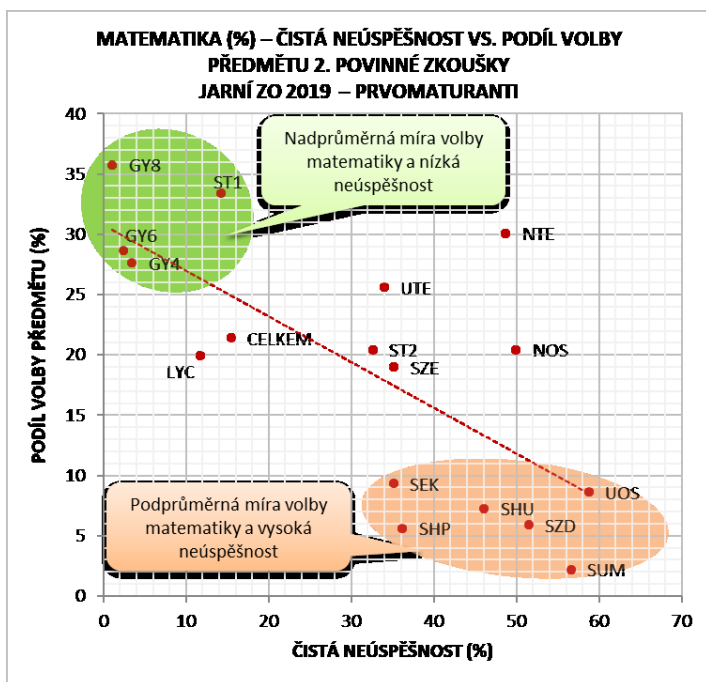
V letech 2013–2018 se čistá neúspěšnost prvomaturantů u zkoušky z matematiky v jarním zkušebním období pohybovala mezi 20,2–23,5 %, přičemž nejvyšší hodnoty dosáhla v roce 2014.

Průměrný % skór dosáhl v jarním zkušebním období 2019 hodnoty 59 %, což je, s ohledem na nižší neúspěšnost, nejlepší výsledek z celého období let 2013–2019. Meziroční nárůst činil 6,8 %.

V rámci jednotlivých oborů jsou nejméně úspěšní při zkoušce z matematiky prvomaturanti z gymnázií (na osmiletých dosáhli v roce 2018 procentního skóru ve výši 76,5 %, na šestiletých 73,9 % a na čtyřletých 66,4 %). Následovali prvomaturanti z lyceí (skór 58,3 %) a z technických SOŠ (procentní skór 55,5 %). Největší problémy činí matematika prvomaturantům na SOŠ pedagogických a humanitních, SOŠ uměleckých, nástavbách, SOŠ zdravotnických a SOU netechnických – ve všech případech se jedná o procentní skór nižší než 40 %

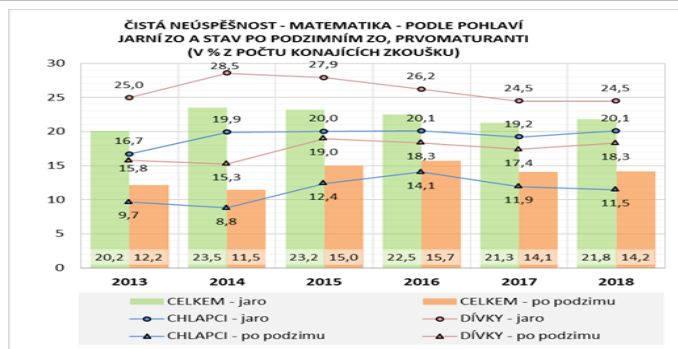

U zkoušky ze zkušebního předmětu matematika do značné míry platí, že zájem o předmět koresponduje s mírou úspěšnosti v něm.

Ústup od matematiky od roku 2012, kdy byla volena vůbec nejvíce, postihl všechny obory s výjimkou gymnázií. Pro gymnazisty nepředstavuje matematika vysoké riziko neúspěchu, proto od ní neodcházejí v takové míře jako ostatní obory včetně technických, u nichž dříve byla dominantním předmětem 2. povinné zkoušky.

V netechnicky zaměřených skupinách oborů činí míra volby matematiky v roce 2019 méně než jednu desetinu přihlášek ke 2. povinné zkoušce a s výjimkou ekonomických a hotelových a podnikatelských SOŠ se zde neúspěšnost pohybuje mezi 40–60 %.

Po podzimním termínu se čistá neúspěšnost prvomaturantů v matematice snižuje o cca třetinu (např. v roce 2018 se jednalo o 22% čistou neúspěšnost po jarním zkušebním termínu a 14%

neúspěšnost po podzimním zkušebním termínu, k obdobnému poklesu neúspěšnosti docházelo i v předchozích letech).

Čistá neúspěšnost po podzimním termínu u zkoušky z matematiky se u prvomaturantů pohybuje v období 2013 až 2018 na úrovni 11,5–15,7 %.

Data za podzimní zkušební období 2019 zatím nejsou k dispozici.

3.2.3. Absolutní neúspěšnost u MZ ze zkušebního předmětu matematika

Podle údajů za období 2011–2017 tvořili neúspěšní maturanti z matematiky, kteří neuspěli ani po třetím pokusu, celkem 2,3 % neúspěšných (resp. těch, kteří po třetím pokusu neuspěli). Pro srovnání – neúspěšní u zkoušky z cizího jazyka 1,2 % a z českého jazyka 1,1 %.

3.2.4 Odhad neúspěšnosti u MZ v případě zavedení zkušebního předmětu matematika jako povinné zkoušky

V případě zavedení matematiky jako jedné ze 3 povinných zkoušek se dá předpokládat celková neúspěšnost u zkoušky z matematiky na úrovni cca 25–30 % (původní odhad byl 30 %, s ohledem na výsledky jarního zkušebního období MZ 2019 se dá předpokládat snížení tohoto odhadu). Údaje se však velmi výrazně liší podle oborů – nejmenší problémy by nastaly na gymnáziích a lyceích, kde by došlo ke zvýšení neúspěšnosti na úrovni jednotek procentních bodů. Na SOŠ technických by nevykonalo úspěšně MZ z matematiky téměř pětina prvomaturantů. Největší problémy by nastaly na netechnických SOU a nástavbovém studiu, kde by neodmaturovalo z matematiky téměř 70 % prvomaturantů, dále na pedagogických a humanitních SOŠ (téměř dvě třetiny prvomaturantů) a obchodních akademiích, podnikatelských a hotelových SOŠ, technických SOU a nástavbového studia (dvě pětiny všech prvomaturantů).

Z uvedených důvodů bylo předkladatelem rozhodnuto zrušit v předkládaném návrhu 3 povinné zkoušky společné části maturitní zkoušky ze zkušebních předmětů český jazyk a literatura, cizí jazyk a matematika pro všechny obory středního vzdělání s maturitní zkouškou. Navrhuje se prozatím zachovat pouze 2 povinné zkoušky ve společné části maturitní zkoušky a to výběrem mezi zkušebními předměty cizí jazyk a matematika od roku 2021.

Požadavek na zrušení povinné zkoušky ze zkušebního předmětu matematika společné části MZ byl vznesen z řady připomínkových míst jako zásadní připomínka v rámci meziresortního připomínkového řízení. Na základě uvedeného vyhodnocení úrovně znalostí matematiky žáků se této připomínce vyhovuje a materiál do meziresortního připomínkového řízení předloženého návrhu zákona byl v tomto směru doplněn a upraven.

3.3. Matematika rozšiřující

Zavedení nepovinné zkoušky s názvem „Matematika rozšiřující“ je nezbytné pro podporu nadaných a motivovaných žáků a na základě příznivých zkušeností z dosavadního pokusného ověřování.

V podrobnostech se odkazuje na závěrečnou zprávu z hodnocení dopadů regulace (RIA).

4. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky

Návrh zákona je v souladu s ústavním pořádkem České republiky.

Návrh zákona se dotýká následujících ustanovení Ústavy a Listiny základních práv a svobod:

Čl. 79 odst. 1 Ústavy

Návrh novely snižuje centrální úlohu MŠMT a CZVV při konání maturitní zkoušky přesunem ústních zkoušek a písemných prací ze společné části maturitní zkoušky do profilové části maturitní zkoušky, tedy plně do kompetence středních škol.

Čl. 79 odst. 3 Ústavy

Návrh novely nerozšiřuje zmocnění k vydání prováděcích právních předpisů, naopak se zmocnění zužuje.

Čl. 33 Listiny základních práv a svobod

Návrh novely zachovává právo na vzdělání a rozsah obsahu maturitních zkoušek, pouze část odpovědnosti za stanovení témat a vyhodnocení maturitních zkoušek přesouvá z centrální úrovně do kompetence středních škol.

5. Zhodnocení slučitelnosti navrhované právní úpravy s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie nebo obecnými právními zásadami práva Evropské unie

Návrh novely zákona se nedotýká práva Evropské unie, nejedná se o transpoziční novelu, ani nedochází k adaptaci či implementaci předpisů Evropské unie. Rovněž se předmět novely netýká ani judikatury soudních orgánů Evropské unie. Návrh novely zákona je tak s právem EU plně slučitelný.

Návrhem zákona není do právního řádu České republiky implementováno právo EU a návrh není s právem EU v rozporu.

6. Zhodnocení souladu s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána

Návrh zákona plně respektuje povinnost chránit právo každého na vzdělání, které je zakotveno v řadě dokumentů mezinárodního práva i práva Evropské unie (čl. 2 dodatkového protokolu k úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod, čl. 13 Mezinárodního paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech, čl. 28 Úmluvy o právech dítěte, čl. 14 Charty základních práv Evropské unie).

7. Předpokládaný hospodářský a finanční dosah navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, na podnikatelské prostředí České republiky, sociální dopady, včetně dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny, dopady na životní prostředí

V případě schválení úprav modelu a hodnocení maturitní zkoušky se počítá s roční úsporou v rozpočtu Centra každoročně cca 14 mil. Kč v důsledku toho, že Centrum nebude zpracovávat zadání, zajišťovat tisk zkušební dokumentace a hodnocení písemných prací

z českého jazyka a literatury a z cizích jazyků. Nebude ani realizovat školení hodnotitelů písemných prací z českého jazyka a literatury a z cizího jazyka. Takto uspořené finanční prostředky budou navráceny do rozpočtu RgŠ (Regionální školství) rozpočtové kapitoly 333 – MŠMT, z něhož byly při zavedení této formy hodnocení zkoušek společné části MZ vyvedeny.

Dopady na podnikatelské prostředí, sociální dopady ani odpady na životní prostředí nelze v souvislosti s návrhem zákona předpokládat.

8. Zhodnocení dopadů ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

Návrh zákona nepřináší dopady ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů.

9. Zhodnocení korupčních rizik

Návrh zákona nepřináší korupční rizika.

10. Zhodnocení dopadů na bezpečnost nebo obranu státu

Návrh zákona nemá vztah k bezpečnosti nebo obraně státu.

11. Odůvodnění návrhu, aby Poslanecká sněmovna vyslovila s návrhem zákona souhlas již v prvním čtení

V souladu s § 90 odst. 2 zákona č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, ve znění zákona č. 47/2000 Sb. se navrhuje, aby Poslanecká sněmovna vyslovila s návrhem předkládaného zákona souhlas již v prvním čtení. Návrh na zrušení zavedení povinné maturitní zkoušky ze 3 předmětů – českého jazyka a literatury, cizího jazyka a matematiky – by měl být přijat co nejdříve proto, aby subjekty zapojené do přípravy a organizace zkoušky a hlavně žáci věděli, z jakých předmětů budou konat maturitní zkoušku. Jelikož je původní termín zavedení povinnosti konat maturitní zkoušku ze tří předmětů v první vlně pro gymnázia a lycea příští školní rok (2020/2021), je žádoucí navržené urychlení legislativního procesu.

ZVLÁŠTNÍ ČÁST

K části první – Změna školského zákona

K čl. I

K bodu 1, 5, 14 a 27– § 77, § 78a odst. 5, § 79 odst. 7 § 81 odst. 9

Legislativně-technická změna; přehledněji se formulují základní podmínky, kdy žák vykoná maturitní zkoušku jako celek, společnou část maturitní zkoušky a profilovou část maturitní zkoušky.

K bodu 2 – § 78

Stanoví se skladba povinných zkušebních předmětů společné části maturitní zkoušky žáka; český jazyk a literatura a volba mezi cizím jazykem a matematikou, a to pro žáky všech oborů vzdělání;

Současně se nově určuje, že všechny zkoušky společné části MZ se budou od jarního zkušebního období 2021 konat pouze formou didaktického testu. Do portfolia nepovinných zkoušek společné části se nově zařazuje zkušební předmět „Matematika rozšiřující“.

K bodu 3 - § 78a odst. 1

Pro předmět matematika rozšiřující se stanoví výjimka 5 let (v návaznosti na zrušovací ustanovení, které zrušuje bod 3 tohoto zákona) od nabytí účinnosti zákona ohledně povinnosti zveřejnit v katalogu požadavků zkoušek společné části maturitní zkoušky rozsah vědomostí a dovedností, které mohou být ověřovány zkouškami společné části maturitní zkoušky, nejpozději 48 měsíců před termínem konání zkoušek způsobem umožňujícím dálkový přístup. Sama povinnost uvedený rozsah vědomostí a dovedností pro předmět matematika rozšiřující v katalogu zveřejnit zůstává nedotčena.

K bodu 4 – § 78a odst. 2

Legislativně-technická změna navazující na změnu v § 78 odst. 2.

K bodu 5 – § 78a odst. 3

Explicitně se formulují podmínky, za nichž žák může konat zkoušky společné části maturitní zkoušky, tj. didaktické testy.

K bodům 6 až 8 – § 78a

Legislativně-technická změna navazující na body 2 a 3.

K bodům 9 až 14 – § 79

Stanoví se skladba povinných zkušebních předmětů profilové části MZ žáka. Nově budou v roce 2021 povinnými zkouškami ve všech oborech vzdělání s maturitní zkouškou:

zkouška z českého jazyka a literatury konaná kombinací písemné práce a ústní zkoušky před zkušební komisí,

zkouška z cizího jazyka konaná kombinací písemné práce a ústní zkoušky před zkušební komisí u těch žáků, kteří si ve společné části MZ vybrali cizí jazyk,

další 2 až 3 povinné zkoušky v souladu s rámcovým vzdělávacím programem příslušného oboru vzdělání a profilem absolventa.

K bodům 15 až 18 – § 80

Ruší se kompetence Centra pro zjišťování výsledků vzdělávání centrálně hodnotit písemné práce z českého jazyka a literatury a cizího jazyka, jmenovat, proškolovat a odměňovat hodnotitele písemných prací a proškolovat hodnotitele ústních zkoušek z českého jazyka a literatury a cizího jazyka.

K bodu 19 – § 80a odst. 1

Upravují se předpoklady pro výkon funkce předsedy zkušební maturitní komise. Dosavadní odkaz na kvalifikaci předsedy komise pro závěrečné zkoušky v § 74 odst. 8, kdy jsou zkušebními předměty výhradně odborné předměty, se jeví jako problematický u předsedy

zkušební maturitní komise, kde jsou nově důležitou součástí profilové části MZ všeobecně-vzdělávací předměty, tj. český jazyk a literatura a cizí jazyk.

K bodům 20 až 24 – § 80a a 80b odst. 2

Legislativně-technické změny navazující na změnu struktury zkoušek společné části maturitní zkoušky a na zrušení funkce hodnotitele písemných prací a hodnotitele ústních zkoušek z českého jazyka a literatury a cizího jazyka, kteří hodnotí podle centrální metodiky Centra pro zjišťování výsledků vzdělávání.

K bodu 25 – § 81 odst. 1

Legislativně-technická změna navazující na změnu struktury zkoušek společné části maturitní zkoušky.

K bodům 26 a 27 – § 81 odst. 6 a 7

Upravují se nově podmínky, kdo koná nebo může konat zkoušky společné části maturitní zkoušky – doplňuje se možnost nekonání profilové zkoušky z českého jazyka a literatury a cizího jazyka v případě, kdy již žák získal střední vzdělání s maturitní zkouškou. Naopak nově se umožňuje konat didaktické testy společné části i těm, kteří již stupeň středního vzdělání s maturitní zkouškou podle předchozích českých právních předpisů mají. Smyslem úpravy je jednak odstranění nerovnosti pro určité procento žáků zkráceného studia, kteří sice již jednu maturitní zkoušku mají (hlavně vykonanou do roku 2010), ale při rozšiřování kvalifikace v jiném oboru vzdělání mají stejně zájem o vykonání zkoušek společné části (hlavně z cizího jazyka).

Dále se upravuje možnost nahrazení výsledkem úspěšně vykonané mezinárodní standardizované zkoušky (tzv. jazykovým certifikátem) jedné povinné a jedné nepovinné zkoušky profilové části maturitní zkoušky z cizího jazyka. Tato možnost se omezuje na vykonání žákem nejméně 4 zkoušek v profilové části maturitní zkoušky dle nabídky stanovené ředitelem školy a prováděcím právním předpisem.

K bodům 28 až 30 – § 81 odst. 12

Legislativně-technické změny navazující na změnu struktury a hodnocení zkoušek společné části maturitní zkoušky.

K bodům 31 až 34 a 39 – § 82, § 172 odst. 5

Legislativně-technické změny v oblasti přezkumného procesu maturitních zkoušek navazující na změnu struktury zkoušek společné části maturitní zkoušky.

K bodům 35 a 36 - § 113 odst. 3 a 4

Stanoví se nezbytné organizační změny při konání jednotlivé zkoušky, která svým obsahem a formou odpovídá zkoušce společné části MZ, v návaznosti na změnu struktury zkoušek společné části maturitní zkoušky.

K bodům 37 a 38 - § 161 odst. 2, § 161c odst. 2 písm. c)

Navrhovaná změna otevře možnost institucionálního financování činnosti některých pozic v rámci mateřských, základních a středních škol, konzervatoří a školních družin zřizovaných územními samosprávnými celky. Změna je inspirovaná nově zaváděným nákladovým

financováním výuky zabezpečované učiteli a v segmentu speciálního školství i asistenty pedagoga. Již nyní se ukazuje, že pro efektivní vynakládání prostředků státního rozpočtu na některé pedagogické pozice – zejména asistent pedagoga, školní psycholog, případně školní speciální pedagog – je vhodné zavést model, v jehož rámci je financována skutečně realizovaná pedagogická činnost těchto pedagogických pracovníků. Prováděcí právní předpisy stanoví, které pedagogické pozice budou takto financovány a jaký maximální limit hodin přímé pedagogické činnosti bude financovaný ze státního rozpočtu. Počet pedagogických pracovníků, kteří budou takto nákladově financováni, bude odvislý od struktury dané školy nebo školní družiny (např.: počet žáků, tříd, oddělení, přítomnost prvního či druhého stupně základní školy).

K bodu 40 - § 183c

Změna se týká poskytování informací. Původní široká možnost neposkytovat informace o výsledcích zkoušek se zužuje – nově se budou poskytovat údaje týkající se průměrných nebo souhrnných výsledků žáků za školu a srovnání mezi školami. Jedná se o anonymizované údaje a neexistuje legitimní důvod, proč by neměly být poskytovány. Dále se zpřesňuje, že se nebudou poskytovat některé citlivé údaje o přijímacích zkouškách (údaje o zadání nebo nástrojích pro zjišťování výsledků), aby byla zajištěna regulérnost celého procesu přijímacího řízení a rovné podmínky pro všechny.

K bodu 41 - § 184 odst. 2

Legislativně-technická změna navazující na změnu struktury a hodnocení zkoušek společné části maturitní zkoušky – funkce centrálního hodnotitele písemných prací se zrušuje.

K čl. II – Přejímací ustanovení

Stanoví se explicitně, že žáci, kteří ukončí poslední ročník středního vzdělávání do 30. 9. 2020, budou mít v 5leté lhůtě nárok na konání opravné nebo náhradní dílčí zkoušky společné části MZ z českého jazyka a literatury nebo z cizího jazyka formou písemné práce nebo ústní zkoušky, a to tak, že tyto zkoušky budou konat v rámci profilové části MZ v souladu s podmínkami stanovenými ředitelem školy.

K části druhé – Změna zákona č. 178/2016 Sb.

Zrušují se ustanovení zákona č. 178/2016 Sb., která určovala zavedení 3 povinných zkoušek společné části MZ (český jazyk a literatura, cizí jazyk a matematika) od jarního zkušebního období 2021.

K části třetí – Zrušovací ustanovení

Zrušuje se nařízení vlády č. 445/2016 Sb., určující obory vzdělání, ve kterých je matematika zkušebním předmětem společné části maturitní zkoušky, včetně jeho změny dané nařízením vlády č. 71/2017 Sb.

K části čtvrté - Účinnost

Účinnost zákona je navržena k 1. říjnu 2020.

Účinnost ustanovení § 183c upravující změnu poskytování informací o výsledcích zkoušek je navržena patnáctým dnem po vyhlášení zákona.

K 30. září 2025 se navrhuje zrušit pravidlo, že pro zkušební předmět matematika rozšiřující nemusí MŠMT vydat katalog požadavků ve lhůtě 48 měsíců předem.

V Praze dne 30. října 2019

Předseda vlády:
Ing. Andrej Babiš v.r.

Ministr školství, mládeže a tělovýchovy:
Ing. Robert Plaga, Ph.D., v.r.